

Käveltävien katu- ja kaupunkitilojen suunnitteluohje

Antonina Myllymäki
Maisema-arkkitehti
Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Helsingin kaupunki
Antonina.myllymaki@hel.fi

SUMP 13.03.2026

Esityksen sisältö

- Kävelyn edistämishjelman toimenpiteet
- Käveltävien katu- ja kaupunkitilojen suunnitteluohje
- Muita ajankohtaisia kävely-ympäristöihin liittyviä töitä

Helsingin kävelyn edistämishjelma

Kävelyn edistämishjelman viisi toimenpidettä jalkautuvat kävelyn hankkeisiin

Kävelyverkoston määrittäminen

*Käytössä hankkeiden priorisoinnissa
ja toimenpiteiden suunnittelussa*

Kunnossapidon kehittäminen

*Käytössä yleisten alueiden ylläpidon
kehittämisessä ja uusien alueiden
kunnossapitotason määrittelyssä*

Kävelyn tutkimukset

*Käytössä erityisesti kävelyn
kärkihankkeiden vaikutusten
arvioinnissa*

- Laadullisen tutkimuksen kehittäminen
- Kävelybarometri

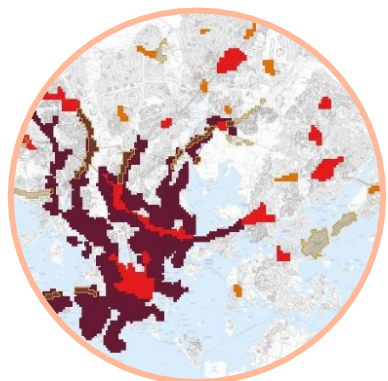
Kävelyn suunnitteluohje

Kävely-ympäristön kokeilut

*Käytössä pysyvien kävelyä edistävien
ratkaisujen tunnistamisessa*

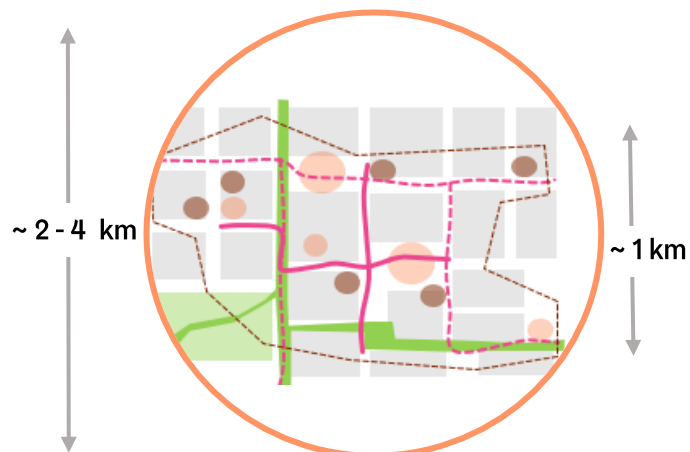
Kävelyn suunnittelun ohjeistus Helsingissä

Helsingin yleiskaava ja
kävelyn edistämisohjelma

Toimenpide 2

Kävelyn ydinalueiden
tunnistaminen

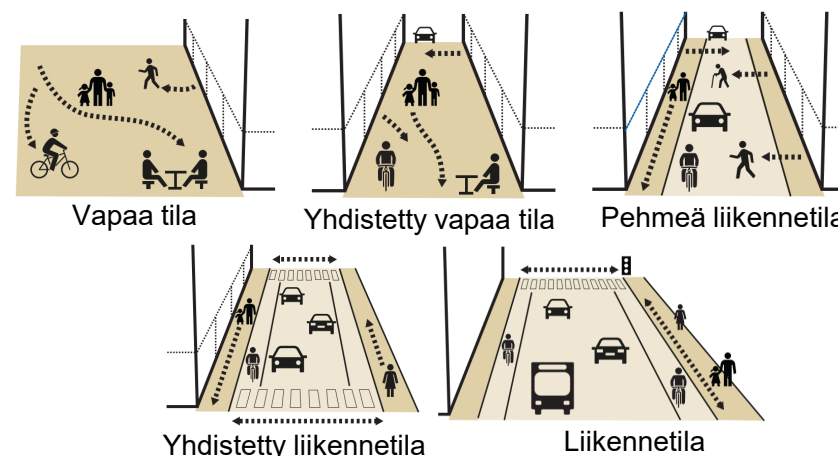

Helsinki

Toimenpide 1

Käveltävien katu- ja –
kaupunkitilojen suunnitteluohje

Millaisista katutilatyypeistä ydinalueet muodostuvat

Millaisia toimenpiteitä ydinalueille kohdistetaan ja millaisin periaattein?

Tavoitteet ja käyttäjät

1. Tavoitteet

- Ohjeistusta kävelystä ja käveltävistä katu- ja kaupunkitiloista

2. Sisältö

- Tietopaketti
- Muistilistoja ja ideapankki
- Uudet konseptit
- Ei mitoituseriaatteita

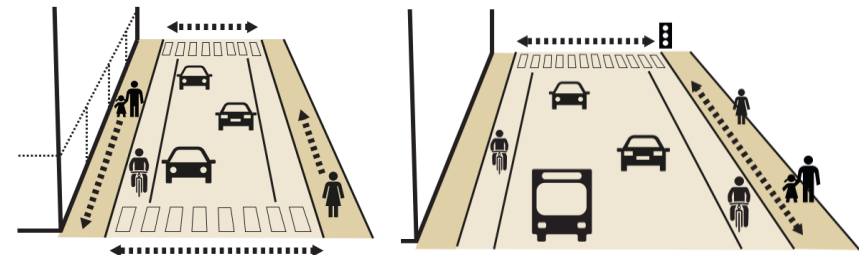
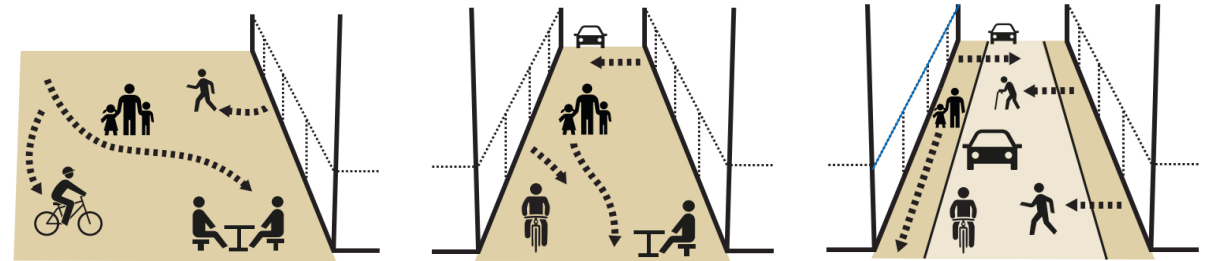
3. Käyttäjät

- Katu- ja liikennesuunnittelu ja maisemasuunnittelu
- Maankäytön suunnittelu
- Kaupungille tehtävät konsulttityöt

Suunnitteluohjeen sisältö

1. Kävely ja kävelijät
2. Kaupunkirakenne ja julkisivut
3. Suunnittelun lähtökohdat ja teemat
4. Katutilatyypit
5. Teemojen soveltaminen katutilatyypeissä

Suunnitteluteemojen muistilistat

1. Liikenteen rauhoittaminen

2. Katuvihreä

3. Oleskelu

4. Materiaalit

5. Valaistus

ENNEN

Tyypillinen ruutukaava-alue ennen liikenteen rauhoittamistoimenpiteitä

JÄLKEEN

Ruutukaava-alue liikenteen rauhoittamistoimenpiteiden myötä

Katuvihreän kävely-
ystävällinen sijoittelu

Kasvillisuuden käyttö liikkumisympäristön
elementtinä:

Erilaisia oleskelun muotoja:

- lyhyt levähtäminen
- odottaminen

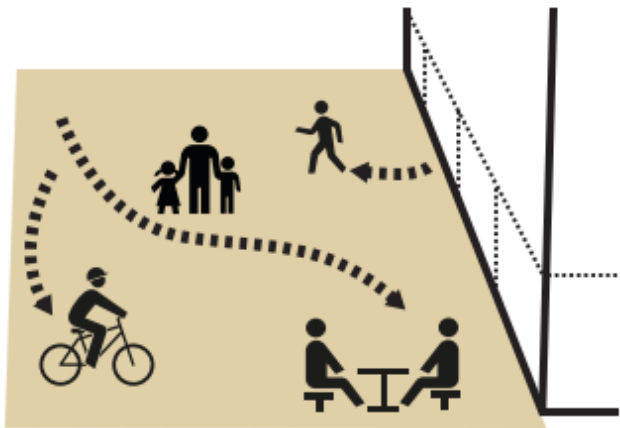
Tarkistuslista valaistuksen
suunnittelijalle:

- noudata valaistussuunnittelussa kaupungin suunnitteluohjeita
- toteuta valaisinlaitteiden muotoilu ja väripaletti kaupungin linjausten mukaan
- suunnittele valaisinpylväät kävelijän mittakaavaan
- huomioi valaistuksen kustannustehokas ylläpito
- toteuta valaistus kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti

Helsingin kaupungin valaistussuunnittelua tukevia ohjeita ovat:

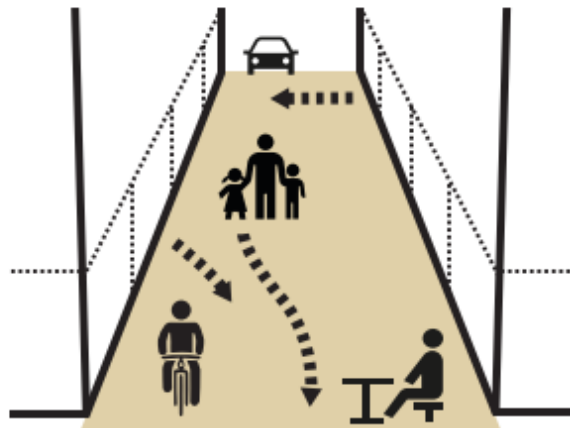
- Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohje
- Alueelliset yleissuunnitelmat
- kaupunkitilaohje: valaistus
- Mainoslaitteet rakennuksissa ja tonteilla -rakentamistapaohje
- Julkisivujen ja pihojen valaistus -ohje
- Häiriövaloselvitys
- Helsingin ranta-alueiden valaistuksen periaatteet

Katutilatyypit

Vapaa tila

aukiot, torit ja kävelykadut

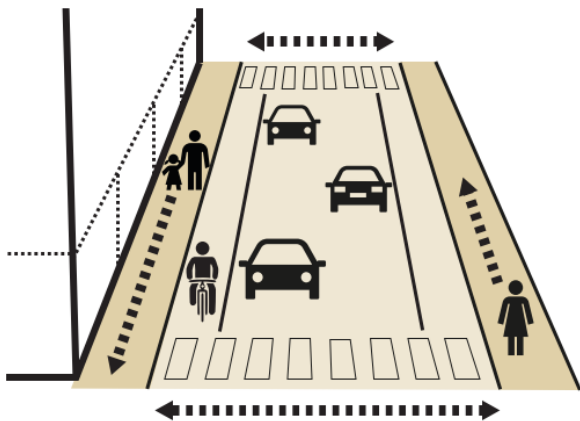
Yhdistetty vapaa tila

pihakadut, shared space, osa paikalliskaduista

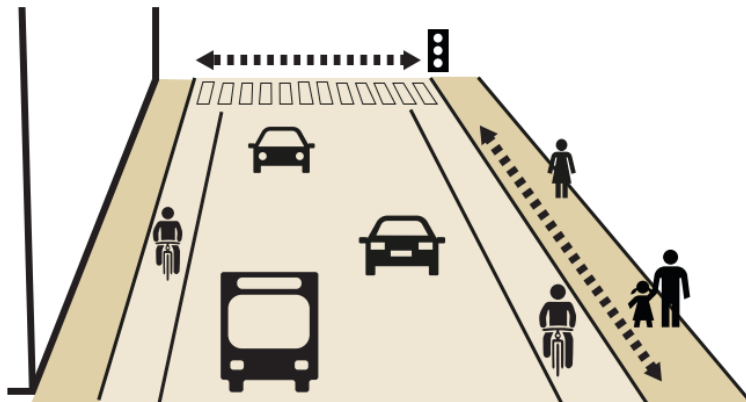
Pehmeä liikennetila

Paikalliskadut, vähäliikenteiset paikalliset
Kokoojakadut, keskustojen raideliikennekadut

Yhdistetty liikennetila

vilkasliikenteiset paikalliset kokoojakadut,
alueelliset kokoojakadut sekä tiiviin kaupunkirakenteen
pääkadut

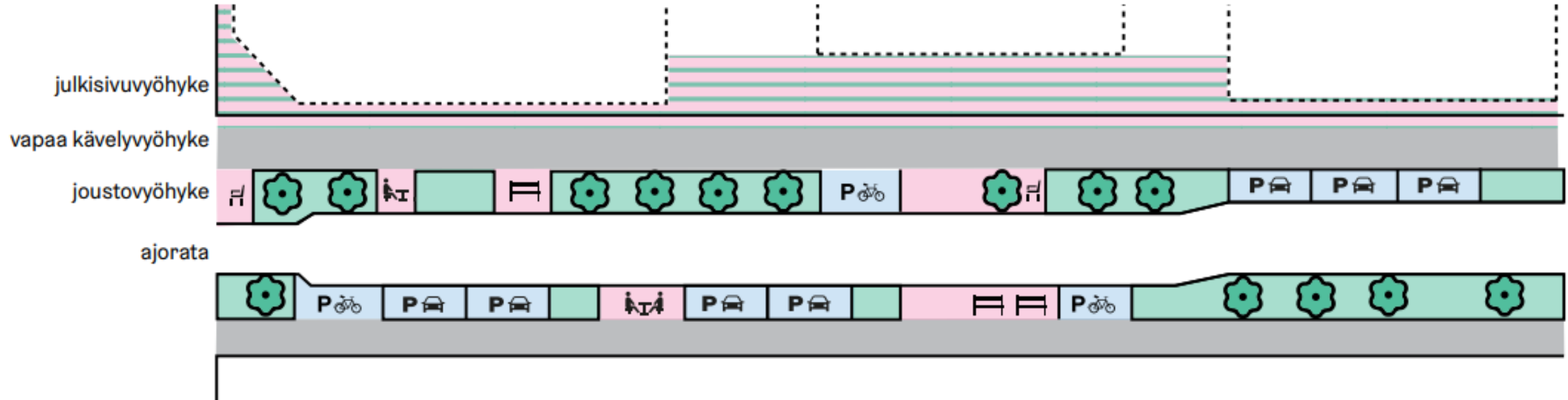

Eroteltu liikennetila

Pääkadut

Liikennetila

Kadun vyöhykkeet

Kadun vyöhykkeet ja esimerkkejä joustovyöhykkeen käytöstä

Teemojen soveltaminen katutilatyypeissä

5.4 Pehmeä liikennetila

Oleskelu

- Kadulle mahdollistetaan monipuolisesti julkista ja kaupallista oleskelua.
- Oleskelupaikkoja sijoitetaan:
 - aktiivisen kivijalan läheisyyteen julkisivu- ja joustovyöhykkeelle
 - keskeisten ylityspaikkojen läheisyyteen
 - kasvillisuuden yhteyteen.
- Turvallisiin paikkoihin voidaan sijoittaa leikkisyyttä edistäviä elementtejä.

Liikenteen rauhoittaminen

- Ajoneuvoliikennettä rauhoitetaan sekä risteyksissä että linjaosuuksilla. Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteet valitaan kadun luonteen perusteella.
- Kadulla ei tarvita suojateitä, kadun voi ylittää turvallisesti mistä tahansa.
- Joustovyöhykkeellä olevaa pysäköintiä jaksotetaan, jotta kadun ylittäminen on helppoa.

Valaistus

- Valaistus luo viihtyisää ja turvallisuuden tunnetta tuovaa kaupunkitilaa.
- Valaisinten mittaavaa valtaa kävelijän mukaan.
- Oleskelun tarkoitettuihin alueilla panostetaan valaistukseen.

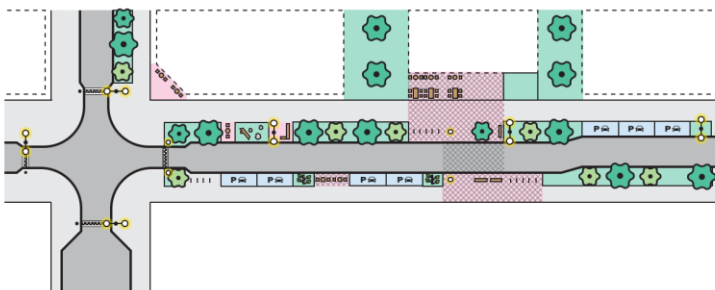
Katuvihreä

- Kasvillisuutta sijoitetaan:
 - joustovyöhykkeelle kävelvyöhykkeen ja ajoradan väliin
 - tonttien puolelle julkisivu- ja joustovyöhykkeelle.
- Kasvillisuus joustovyöhykkeellä mahdollistaa kadun helpon ylittämisen mistä kohtaa tahansa ja rytmittää pysäköintiä.
- Kasvillisuudella voidaan muodostaa porttialue kadun päähän.
- Kasvillisuuden yhteyteen voidaan sijoittaa yksityistä tai julkista oleskelua.
- Istutusalueista pyritään luomaan mahdollisimman yhtenäisiä.

Materiaalit

- Keskeisellä kävelyn ja oleskelun alueella katupinta voidaan kivetä.

Esimerkki pehmeän liikennetilan toteutuksesta

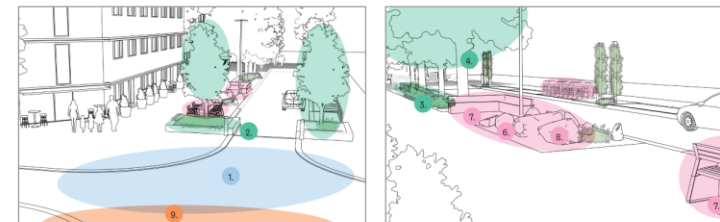

Konseptikuva

Esimerkkejä pehmeän liikennetilan toteutuksesta

Esimerkkejä pehmeän liikennetilan toteutuksesta

- Paikallisen verkoston risteyksissä ajorataa kavennetaan ja korotetaan autoliikenteen rauhoittamiseksi. Ajoradan kavennus tehdään rakenteellisesti reunakivijalaa muuttamalla tai muita kiinteitä rakenteita hyödyntämällä.
- Kasvillisuus tukee liikenteen rauhoittamista muodostamalla porttialueen kadun alkuun.
- Jalankulkijaa lähellä oleva kasvillisuus on monipuolista ja kerroksellista.
- Oleskelualueiden läheisyyteen sijoitetaan kasvillisuutta.
- Oleskelun tarkoitettuihin kalusteisiin on sijoitettava suojaisiin paikkoihin, joissa istuminen on mukavaa.
- Istutusaltaan reunan integroidaan istumapaikkoja.
- Kalustevalinnoissa otetaan huomioon erilaiset oleskelun tavat: yksin, kaksin ja ryhmässä oleskelevat.
- Kadulle tuodaan turvallisiin paikkoihin leikkisyyttä lisääviä elementtejä, kuten puunrunkoja, kiviä, pelejä tai taidetta.
- Risteyksialueella voidaan käyttää kävely-ympäristöä korostavaa materiaalia, kuten kiveä.

Havainnollistuksia kävelijän perspektiivistä

- Numeroidut ja värikoodatut nostot

Mistä ohjeen löytää?

Asumisen, kaupunkiympäristön ja liikenteen julkaisuarkisto

Julkaisuarkistosta löydät asumisen, kaupunkiympäristön ja liikenteen julkaisuja, kuten raportteja, tutkimuksia ja esitteitä pdf-muodossa.

- <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/kaupungin-organisaatio/kaupungin-julkaisut/asumisen-kaupunkiympariston-ja-liikenteen-julkaisut/asumisen-kaupunkiympariston-ja-liikenteen-julkaisuarkisto>

Ohjeita suunnittelijoille

Tältä sivulta löydät suunnitteluun liittyviä ohjeita ja malleja konsulttityön tueksi.

Jalankulku ja pyöräily

- [Pyöräiliikenteen suunnitteluohje](#) ^{L2}
- [Pääraittien tavoiteverkko 2015](#) (pdf) ^{L2}
- [Pyöräiliikenteen laatuikäytävien \(baanojen\) verkkosuunnitelma](#) (pdf)
- [Kantakaupungin pyöräiliikenteen pääverkon tavoitteita 2025](#) (pdf)
- [Pääuikollisuustietä](#) (pdf) ^{L2}
- [Polkupyörien liityntäpysäköinnin kehittämissuunnitelma](#) (pdf) ^{L2}
- [Helsingin seudun pääpyöräilyverkon ja laatuikäytävien määrittely](#) (pdf)
- [Kevyen liikenteen talvihoitoon luokitus \(Karttapalvelu\)](#) ^{L2}
- [Pyöräilytien talvihoitoon nykyisiä laatuvaatimuksia](#) (pdf)

Sulje ^

- <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/kaupungin-organisaatio/toimialat/kaupunkiympariston-toimiala/ohjeita-suunnittelijoille>

Ohjeen vahvuudet ja heikkoudet

- Toimii yleissuunnittelutasolla
- Mittojen puute
- Ideapankki
- Katutilatyypeistä ja kadun vyöhykkeistä sekä toimenpiteiden soveltamisesta katutyypeittäin pidettiin eniten
- Innostava ohje 😊
- Uudet konseptit: Katutilatyyppejä ja kadun vyöhykkeitä hyödynnetty katutilan mitoitusohjeen päivittämisessä

Muita ajankohtaisia ohjeita ja selvityksiä

- Helsingin katuvihreäverkosto, 2025
- Historiallisten kivipäälysteiden selvitys, 2025
- Kadunvarsiliiketilat Helsingin uusilla alueilla selvitys, 2025
- Kävely-barometri 2025
- Jalankulkuympäristön laadullisen arvioinnin menetelmä, 2025
- Katutilan mitoitusohjeen päivitys 2026
 - Normaalien mitoitusarpeiden rinnalle mm. kävely, katuvihreä ja hulevedet
 - Uusien termien jatkokehitys
- Helsingin torien ja aukoiden verkostosuunnitelma 2026

Helsingin katuvihreäverkosto

- nykytila ja kehittäminen

Kiitos!

Lisätietoja suunnitteluohjeesta

Antonina Myllymäki

Maisema-arkkitehti

Helsingin kaupunki

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu

Kaupunkitila ja verkostot

Antonina.myllymaki@hel.fi

Helsinki